

Molles per no perdre'm

Jesús M. Tibau

PETRÒPOLIS

Molles per no perdre'm és un dietari on Jesús M. Tibau recull o sembra reflexions i emocions viscudes aquests darrers cinc anys, compartides sovint al facebook, el twitter i, sobretot, al blog **Tens un racó dalt del món**. Observador atent de les petites coses que l'envolten, l'autor fa un parèntesi entre els seus reculls de contes sense abandonar la literatura breu i el gust per la síntesi.

Molles per no perdre'm

Jesús M. Tibau

PETRÒPOLIS
Terres de l'Ebre, 2012

Editorial Petròpolis
www.petropolis.cat

Col·lecció Nou Món, 9
ISBN: 978-84-615-8335-5
DL: T-380-2012

© dels textos, els autors

© de la imatge de la coberta:
“Entrant al circ”, de J.M. Tibau

Disseny i edició de la col·lecció:
Jaume Llambrich (<http://www.basar.cat>).

Este llibre es troba sota una llicència Creative Commons
Reconeixement-No comercial-Compartir amb la mateixa llicència
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/>

ASSORTITS TIBAU

Era qüestió de temps que el literàriament polièdric Jesús M. Tibau ens lliurés un paquet o altre del seu dietarisme: un banc de proves, un *work in progress*: la dita literatura del jo, o des del jo —aqueixa assemblea d'ànimes que les conjuntures repinten.

L'aposta del tortosí de Cornudella deriva, per tant, al nostre modest parer, del rejoc de la lògica: fins allà on la lògica hi posa cullerada en els vaporosos afers literaris...

Sí, el dúctil marc llibertari del dietarisme és ben propici als conreadors dels gèneres breus. El microrelat, la sumària reflexió a partir de qualsevol menudalla del tràfec quotidià, l'aforisme esmolat, desafiant i obert a la discussió, l'escorç de poètica contemplativa o meditativa, tenen bon assentament en la llibreta d'intermitències del dietari. I Jesús M. Tibau ja ha assajat, amb celebrada destresa, aquests topants convenients a l'escriptor confiat al vol de l'alenada sintètica —no privada, per això, d'una probable càrrega de profunditat, covada al cos prim d'aquests gèneres condensats.

En aquestes *Molles per no perdre'm*, com calia esperar de l'autor d'*El vertigen del trapezista*, els sabors que ens esperen són variats, dins del seu uni-

vers creatiu. La caixa d'engrunes variades potser demanarà del lector els mínims compassos d'espera, per no mesclar els ressons harmònics de cada entrada del dietari. Com sol ser freqüent en el consum del dietarisme, l'ordre de lectura cada lector se'ls pot reordenar en direcció lliure.

No sabem del cert si, en el títol, el juganer autor ens proposa que siguem els pardals famolencs que anem esborrant les pistes que el caminant va deixant caure (com li passava a un personatge de contalla infantil clàssica), però no seria descartable la interpretació.

Era cosa de temps que Tibau encarés el gènere sense rígides costures del dietarisme. El desplegament de totes les potències i registres seus va donant-se en aquestes pàgines (per ara d'aire virtual; potser algun dia també en paper) amb la novetat de que ens porta de la mà a vibracions potser més íntimes (també els apunt de dietari solen donar-ho). En resum de comptes: una festa per als qui el seguim en les seves plurals manifestacions.

Tenim a l'abast unes engrunes que, en realitat, porten tanta substància o més que molts suposats pans sencers. Consumint-lo en picossades encuriósides, el rastre de molles s'anirà esborrant i no ens permetrà el retorn. Però, en determinades propostes, és millor perdre's. De vegades, les suposades pèrdues acaben portant-nos exactament al moll de

l'essencial. Perquè cap experiència humana és aliena a un altre humà mínimament despert. I aquest primer capítol dietarístic de Jesús M. Tibau, de l'humà parteix, cercant la complicitat —o la discrepància— dels seus semblants.

Bon profit!

JOSEP IGUAL

15 de març de 2012

només es recorda allò que s'estima

Artur BLADÉ I DESUMVILA

1

La idea d'escriure un dietari fa temps que em gira pel cap, però la recent lectura dels *Quaderns deltaics* de Josep Igual, i haver iniciat ahir *Viatge a l'esperança*, d'Artur Bladé i Desumvila (quin parell de narradors!), han precipitat els fets.

Tot i l'anunci d'un matí ple de núvols, ha lluit el sol aquest diumenge. L'escalfor de la nostra estrella i el plaer de les paraules d'Artur Bladé, m'inciten a iniciar el dietari avui mateix; no amb el seu talent, però sí amb l'ànim de deixar escrits els detalls petits que em regali la vida, com molles per no perdre'm.

2

Visita a la nova Biblioteca de Roquetes, situada al Centre cívic, un edifici rehabilitat que representarà una magnífica infraestructura cultural per a la ciutat. Els amants dels llibres d'aquestes terres ens hem de felicitar per aquest nou equipament que se suma a la recent inaugurada Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, que ja s'ha comprovat que dinamitzarà amb força el barri vell, que bona falta feia. Amb molta amabilitat m'han ensenyat les instal·lacions, les prestatgeries encara assedegades dels molts llibres que han de vindre, i una sala plena de llum equipada per a fer tota mena d'actes.

S'hi està tan bé que un moixó s'havia colat per vés a saber quin foradet. A l'ampit de la finestra, gaudint de l'escalfor del sol i de la bona vista que es contempla de Roquetes i Tortosa, es negava a sortir quan li hem obert la finestra, fins i tot s'hi resistia amb indignació. Finalment, les mans destres del bibliotecari l'han fet volar.

3

Línia discontinua a la carretera; tot i el perill, és possible avançar.

4

Entre moltes altres coses, el Servei de l'Ajuntament on treballa s'encarrega de les fires setmanals de venda ambulants del dilluns i del dissabte.

Ahir van venir a veure'ns, amb certa preocupació, una parella de nuvis que es casen el proper dissabte. Ella viu en ple carrer on s'instal·la la fira, i vol que un cotxe, engalanat per a l'ocasió, vingui a recollir-la a casa per dur-la a la cerimònia. Caldrà estudiar el millor itinerari perquè el vehicle pugui accedir sense dificultats. Tant de bo no hi hagi problemes (per si de cas, he demanat el suport de la Policia Local per a eliminar entrebancs un dia tan feliç). Malgrat tot, a una mala, desitjo que d'aquí molts anys els nuvis recordin amb tendresa el dia que ella, vestida de núvia, hagué de sortir de casa

esquivant parades de roba, sabates, calces i sostens, i una gitana amb un nen als braços li va augurar amor etern.

5

A la vorera, una sabata de nen solta, abandonada, perduda, inútil.

6

Fa tot just 20 minuts he enviat un paquet especial per correu certificat, per tal de participar en un premi literari. Espero tindre sort, perquè al paquet l'acompanya una petita anècdota de les moltes que ens regala la vida, a ports pagats.

L'ordinador que utilitzen per tramitar els enviaments no funciona gaire bé (“és dilluns”, diuen les treballadores de Correus) i cal reiniciar-lo, amb la coneguda música que sona cada cop que s'engega un d'aquests aparells. Breus segons després, com esperant el senyal d'un director d'orquestra, sona una altra melodia de les lleixes del darrere. “Són les set i mitja”, diuen. Ja fa dies que a la mateixa hora, puntual com un rellotge, surt aquesta música d'un dels paquets abandonats a la lleixa, sense que cap client el vingui a recollir.

N'hi ha que no tenen respecte pels pobres paquets, ansiosos d'arribar als seus amos.

7

El mòbil ens permet parlar amb persones que es troben lluny, i deixar de fer-ho amb qui tenim al costat.

8

El derrotisme que molts cops flota en l'ambient és el pitjor dels perills. Malgrat tot, afortunadament, podem comptar amb diversos personatges que, carinyosament, anomeno “feres”. Es tracta de persones engrescadores, positives, carregades de projectes i il·lusions encomanadisses i que, contràriament a la sensació general, obtenen fruits sucosos. Em sap greu dir noms i deixar-me'n algun, cosa que lamento i demano disculpes, però me'n sabria encara més no fer-los un petit homenatge. Segur que n'hi ha més, i us prego que me'ls doneu a conèixer, però avui voldria fer esment als següents: Emigdi Subirats, escriptor campredonenc, articulista i estudiós infatigable de la literatura ebrenc; Albert Pujol, ànima del portal llibresebrencs.org i de la Fira del Llibre i de l'Autor Ebrenc de Móra d'Ebre; i Octavi Serret, espectacular conductor de la Llibreria Serret de Vall-de-Roures.

9

Treballar a l'Ajuntament, com qualsevol activitat on entres en contacte amb molta gent, et regala milers

d'anècdotes petites que pots mimar i incloure un dia en un conte. Fa pocs dies, una senyora bastant gran, riallera i eixerida, va venir a demanar que li arreglessin els clots del camí. Per tal de prendre'n bona nota, com sempre, li vam preguntar el nom del camí. Ens va mirar una mica estranyada, amb cara de sorpresa, i va respondre tota convençuda: "el camí de casa meva!"

No sé quina és més òbvia, si la pregunta o la resposta. Va intentar descriure com es va a casa seva amb un repertori de gestos amb els braços, i donant referències que, nosaltres, pobres ignorants que desconeixem el camí de casa seva, no enteníem amb un plànol estès damunt la taula. Va tornar l'endemà tota somrient amb el nom oficial ben apuntat, i vam sortir de dubtes. Sigui com sigui, ella ho té ben clar, i coneix perfectament un camí tan important per a tothom: el que duu a casa seva.

Espero que siguem prou eficients i que aviat pugui anar-hi sense esquivar cap clot.

10

Passeig per la vora de l'Ebre; passo a la vora d'un xiquet i sa mare. Ell l'estira del braç —amb aquella insistència dels crios que fa tanta gràcia, sobretot si només vénen de visita i després se'n van— i li assenyala la llera del riu.

— Mare, quan anirem allí baix?

Sa mare fa un cop d'ull ràpid al trist Ebre que passa normalment per Tortosa, ple d'algues i amb restes de deixalles que la minsa força del riu no es pot endur, i respon amb tanta rapidesa com contundència.

— Mai.

De vegades més val així, una resposta clara i sense embuts que no creï falses expectatives.

11

El riu Siurana baixa i el so de l'aigua sona estrany i tranquil·litzador enmig dels relleus del Priorat.

12

La presència d'un eixam d'abelles a una bústia de correus de l'avinguda Generalitat de Tortosa obliga a tallar un dels sentits durant prop d'una hora, fins que un parell d'apicultors aconseguix normalitzar la circulació. I això que avui en dia les cartes no són tan dolces, ni desprenen olor de flors.

13

En motiu del centenari de la riuada de 1907, l'Arxiu Històric Comarcal del Baix Ebre organitza una exposició commemorativa i explicativa. Els actes inclouen una passejada per diversos indrets de la ciutat on s'explica in situ els efectes de la riuada. Reculls de premsa i sobretot imatges ajuden a fer-

se una idea de la catàstrofe i de l'impacte que representà. De tots les fotos, me'n crida l'atenció una que va fer Francesc Mestre i Noé al carrer de la Rosa. L'aigua arriba a l'alçada del primer pis. Una barca rema al fons, fora de lloc; unes dones aguaiten a la barana d'un balcó, i enmig de les rames i deixalles que s'acumulen a l'aigua, decantats, minúsculs, atrapats i tendres, dos vaixells de paper.

La imatge d'aquests vaixells està ampliada, cosa que demostra la sensibilitat del comissari de l'exposició, i la fortalesa humana a superar les adversitats.

14

Un cotxe al darrere porta els llums encesos en ple dia. Li vaig un senyal internacional amb la mà, m'entén de seguida i els apaga. Quilòmetres després m'avança mentre engega tots els intermitents; interpreto el senyal com un "gràcies".

Petits detalls així no costen gaire, i fan més amable la vida quotidiana, especialment a la carretera. No cal oblidar que dins els cotxes hi viatgen persones amb sentiments, preocupacions, inquietuds i il·lusions; no som tan sols màquines capaces de tot per a arribar deu segons aviat al seu destí.

15

Durant l'acte d'entrega dels XXVI Premis Literaris de Sant Antoni al Perelló, el director dels serveis territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre, Xavier

Vega, comença la seva intervenció de manera simpàtica i amb ironia, titllant de mentiders els escriptors en general, i els que formàvem part del jurat, en concret (Josep Igual i jo mateix). Amb aquesta irònica “acusació” vol manifestar que, a través de la ficció, els escriptors sovint expressem veritats.

Ficció i realitat es confonen, ja que personatges imaginats com el Quixot, el Petit Príncep o la Colometa han tingut tanta o més influència en les nostres vides que molts humans.

El cert és que, amb aquesta part de la seva intervenció, Xavier Vega m’ha ofert en safata de plata una pilota que només calia rematar a gol. Quan ha arribat el meu torn de paraula li he tornat amablement i de bon rotllo la ironia, deixant entendre que els polítics també han de convertir en veritats els seus programes electorals.

I ara jo em plantejo: els escriptors escrivim ficcions per tal que semblin veritats, o escrivim veritats de forma que semblin ficció?

I els polítics?

16

Em vaig aficionar a la lectura de ben petit, i devorava tot allò que em queia a les mans. Fins i tot m’ho passava bé llegint els diccionaris, amb aquells dibuixos que hi ha als marges, i aquelles pàgines centrals amb colors, amb les banderes de països que ja no existeixen.

Els pares ens van comprar una enciclopèdia temàtica que segur que molts de la meva generació tenen a casa: la Enciclopedia juvenil A-ZETA, de ediciones CREDSA.

Un capítol concret d'aquesta enciclopèdia, a les pàgines 52 i 53 del primer volum, em va seduir especialment. S'explicava (i s'explica) la caça de la balena i tot el que se'n treu de profit. Les dades parlen soles: una balena proporciona 50.000 kg de carn, 3.000 kg de llengua, 1.550 kg de budells, 25.000 kg de greix...

No és estrany que aquestes dades, i la imatge que les acompanyava, impressionessin un xiquet més aviat primet de Cornudella de Montsant, un poble de secà del Priorat.

17

M'han regalat dues capsos. Quan les sacso, les dues fan sorollet de plenes: la dels records; la dels projectes.

18

Fa mesos hem descobert a casa que els granets de magrana són un bon ingredient a les amanides. Destaca el seu roig sobre el fons verd de l'enciam, esquitxen d'alegria el plat i en cada un dels mossos notes com esclaten a la boca petites gotes de dolçor.

Val la pena acompanyar els nostres dies amb un granet de magrana.

19

Anem sempre atrafegats amunt i avall, fent tard, i si mirem el rellotge, encara fem més tard. El món sembla que no pari de girar i sovint sentim la vanitat de creure que la nostra presència és imprescindible. Però tot això és fals.

Per sort, existeixen petits oasis on tot aquest món irreal que ens aclapara no hi té entrada. Un d'aquests llocs màgics, que ens proporciona la possibilitat d'aturar el temps: la barberia.

Quan hi entres, t'has d'esperar un moment, però aquest instant no és tens com a la visita del metge, ni empenyat com a la cua d'un lloc oficial. Aquí pots fullejar sense pressa les darreres declaracions abans o després d'un partit, i fer un cop d'ull a determinades pàgines plenes de fotos de l'*Interviu*.

Sovint s'estableix una amable tertúlia que normalment gira al voltant del futbol o de la política municipal, però sense discussions ni mal rotllo, mentre et passen les mans pel cabell i se t'en van els mals de cap.

Qui sap, potser algú hauria de tenir la idea de convertir l'ONU en una gran barberia, i el món giraria millor.

20

És a punt d'arribar la primavera, però aquesta estació serà diferent a les altres, perquè mon sogre ens ha deixat. És difícil, ara, traduir els sentiments

en paraules, per això com a homenatge a un home gros i bo, res millor que tornar a mirar una de les seves fotos que més m'agrada, de la manera que vull recordar-lo, simpàtic, amb una gorra al cap i un somriure. I la frase que va dir la meva dona quan baixàvem de l'hospital en cotxe: "hi ha tantes coses per recordar, que no me les acabaré".

21

Bar a l'hora d'esmorzar, ple de gom a gom. Una persona es mareja i cau plegada a terra. Dos clients que es troben a la barra l'ajuden a aixecar-se i l'acompanyen fora, perquè li toqui l'aire. Minuts més tard, quan van a pagar, el cambrer els fa un simple gest en senyal que no cal, que avui no paguen.

De tant en tant, alguns comportaments humans senzills, allunyats de grans heroïcitats, em fan mantenir l'esperança.

22

Baf als vidres de la finestra. Fora hi deu fer fred. Dins, no.

JESÚS M. TIBAU és autor dels reculls de relats *Tens un racó dalt del món*, *Postres de música*, *El vertigen del trapezista*, *Una sortida digna* i *I un cop de vent els despenchina*, i del poemari *A la barana dels teus dits*. Ha obtingut el Premi Marian Vayreda de Narrativa i el Premi Blocs Catalunya de Literatura.

<http://www.escriptors.cat/autors/tibaujm>

<http://jmtibau.blogspot.com>

<http://www.facebook.com/jesusm.tibau>

<http://www.youtube.com/user/jmtibau>

<https://twitter.com/JMTibau>

**Si t'ha agradat aquest tast, pots comprar el
llibre electrònic o el llibre en paper a la web**

www.petropolis.cat

www.petropolis.cat